

Skatteutskottets betänkande

1981/82:66

om skatt på vissa kassettband (prop. 1981/82:159)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1981/82:159 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om skatt på vissa kassettband,
2. lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69),
3. lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

I propositionen läggs fram förslag till en ny lag om skatt på oinspelade ljudkassettband och videokassettband (kassettskatt).

I propositionen föreslås att skatten skall utgå med 4 öre per spelminut på ljudkassettbanden och med 25 öre per spelminut på videokassettbanden. För att motverka ett kringgående föreslås att vissa inspelade band som uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade band skall jämföras med oinspelade band. Skattens konstruktion föreslås i stort följa det sedvanliga punktskattemönstret. Statens intäkter av skatten beräknas för helår uppgå till omkring 135 milj. kr.

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1982.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om skatt på vissa kassetband

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Skatt (kassettskatt) skall erläggas till staten enligt denna lag vid omsättning inom landet eller vid införsel till landet av oinspelade ljud- och videokassetband.

2 § Med ljudkassetband avses ett magnetband som är inbyggt i en kasset och som endast kan uppta ljud.

Med videokassetband avses ett magnetband som är inbyggt i en kasset och som kan användas för upptagning av bilder avsedda att återges genom en teknik som i något skede utnyttjar elektriska signaler.

Med oinspelade band jämställs inspelade band som med hänsyn till bandens eller kassetternas utförande, inspelningarnas art eller andra särskilda omständigheter uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade band.

3 § Kassettskatt tas inte ut för sådana ljudkassetband eller videokassetband, vars speltid uppgår till högst trettio minuter.

4 § Kassettskatt tas ut för ljudkassetband med 4 öre per spelminut och för videokassetband med 25 öre per spelminut.

5 § Riksskatteverket är, utom i fall som avses i andra stycket, beskattningsmyndighet för kassettskatt. Därvid gäller lagen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning.

Då ett skattepliktigt band införs till landet av någon som inte har blivit registrerad enligt 9 §, skall skatten erläggas till tullmyndigheten. I sådana fall gäller tullagen (1973: 670) i fråga om skatten. Dessutom gäller 46 § lagen (1959: 92) om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning.

6 § Med skattskyldig avses i det följande

1. den som inom landet yrkesmässigt tillverkar skattepliktiga kassetband,
2. den som har blivit registrerad enligt 9 §.

7 § Skattskyldighet för den som är skattskyldig inträder när

1. skattepliktigt kassetband levereras till en köpare som inte är registrerad,
2. uttag sker av skattepliktigt kassetband för annat ändamål än sådan inspelning eller kopiering av kassetband som sker yrkesmässigt,
3. den skattskyldige avregistreras, om skattepliktiga kassetband då finns i lager.

8 § Tillverkare som avses i 6 § 1 skall vara registrerade som skattskyldiga hos riksskatteverket.

9 § Riksskatteverket får efter ansökan av den som avser att införa skattepliktiga kassetband till landet för yrkesmässig återförsäljning i mer än ringa omfattning registrera denna som skattskyldig. Detsamma gäller den

som avser att yrkesmässigt göra inspelningar eller kopieringar på kassettband.

10 § Skattskyldig skall lämna deklaration till riksskatteverket för varje kalendermånad (redovisningsperiod).

Riksskatteverket får, när särskilda skäl föreligger, medge att deklaration lämnas för helt kalenderår.

11 § I deklarationen skall skatt redovisas för de band för vilka skattskyldighet har inträtt under perioden. Avdrag får göras för skatt på sådana band

1. som har förts ut ur landet eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att användas där.

2. för vilka skattskyldighet tidigare har inträtt.

3. som har återtagits i samband med återgång av köp.

4. som har sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs sig till bristande betalning från köparen.

12 § Deklarationen skall ha kommit in till riksskatteverket senast den femte i andra månaden efter utgången av redovisningsperioden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

2 Förslag till

Lag om ändring i skattebrottslagen (1971: 69)

Härigenom föreskrivs att 1 § skattebrottslagen (1971: 69) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller i fråga om skatt eller avgift enligt

1. lagen (1908: 128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, förordningen (1927: 321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar, kommunalskattelagen (1928: 370), förordningen (1933: 395) om ersättningsskatt, lagen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, lagen (1946: 324) om skogsvårdsavgift, lagen (1947: 576) om statlig inkomstskatt, lagen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, lagen (1958: 295) om sjömansskatt,

2. lagen (1941: 251) om särskild varuskatt, lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., lagen (1957: 262) om allmän energiskatt, lagen (1961: 372) om bensinskatt, lagen (1961: 394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964: 308), lagen (1968: 430) om mervärdeskatt, lagen (1972: 266)

2. lagen (1941: 251) om särskild varuskatt, lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., lagen (1957: 262) om allmän energiskatt, lagen (1961: 372) om bensinskatt, lagen (1961: 394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964: 308), lagen (1968: 430) om mervärdeskatt, lagen (1972: 266)

¹ Senaste lydelse 1981: 1157.

Nuvarande lydelse

om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter, bilskrotningslagen (1975:343), lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor,

Föreslagen lydelse

om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1973:1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter, bilskrotningslagen (1975:343), lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor, *lagen (1982:000) om skatt på vissa kassetthand,*

3. lagen (1981:691) om socialavgifter.

Lagen gäller även preliminär skatt, kvarstående skatt och tillkommande skatt som avses i uppbördslagen (1953:272).

Lagen tillämpas inte om skatten eller avgiften fastställs eller uppbärs i den ordning som gäller för tull och inte heller beträffande restavgift, skattetillägg eller liknande avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §¹

Förmånsrätt enligt 11 § förmånsrättslagen (1970:979) följer med fordran på

1. skatt och avgift, som anges i 1 § första stycket uppbördslagen (1953:272), samt skatt enligt lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1958:295) om sjömansskatt och kupongskattelagen (1970:624),

2. skatt enligt lagen (1968:430) om mervärdesskatt,

3. skatt eller avgift enligt lagen (1908:129) med vissa bestämmelser om handel med fondpapper, lagen (1928:376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, lagen (1941:251) om

3. skatt eller avgift enligt lagen (1908:129) med vissa bestämmelser om handel med fondpapper, lagen (1928:376) om särskild skatt å vissa lotterivinster, lagen (1941:251) om

¹ Senaste lydelse 1981:1158.

Nuvarande lydelse

särskild varuskatt, lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., lagen (1957: 262) om allmän energiskatt, lagen (1961: 372) om bensinskatt, lagen (1961: 394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964: 308), lagen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972: 820) om skatt på spel, lagen (1973: 37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, lagen (1973: 1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter, bilskrotningslagen (1975: 343), lagen (1977: 306) om dryckesskatt, lagen (1978: 69) om försäljningsskatt på motorfordon *samt* lagen (1978: 144) om skatt på vissa resor,

Föreslagen lydelse

särskild varuskatt, lagen (1953: 397) om avgift för fettvaror som användas för framställning av fettemulsion m. m., lagen (1957: 262) om allmän energiskatt, lagen (1961: 372) om bensinskatt, lagen (1961: 394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964: 308), lagen (1972: 266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972: 820) om skatt på spel, lagen (1973: 37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, lagen (1973: 1216) om särskild beredskapsavgift för oljeprodukter, bilskrotningslagen (1975: 343), lagen (1977: 306) om dryckesskatt, lagen (1978: 69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978: 144) om skatt på vissa resor *samt lagen (1982: 000) om skatt på vissa kassetband*,

4. skatt enligt vägtrafikskattelagen (1973: 601) samt lagen (1976: 339) om saluvagnsskatt,

5. tull och särskild avgift enligt 39 § tullagen (1973: 670) samt avgift enligt lagen (1968: 361) om avgift vid införsel av vissa bakverk,

6. avgift enligt lagen (1967: 340) om prisreglering på jordbrukets område och lagen (1974: 226) om prisreglering på fiskets område.

7. avgift som uppbärs med tillämpning av lagen (1959: 552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen (1981: 691) om socialavgifter.

Förmånsrätten omfattar ej restavgift och liknande avgift som utgår vid försummelse att redovisa eller betala fordringen och ej heller skatte- eller avgiftstillägg och förseningsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

1981/82:2458 av Gösta Bohman m. fl. (m)

I motionen hemställs

1. att riksdagen avslår proposition 1981/82:159 om lag om skatt på vissa kassetband,

2. att riksdagen hemställer hos regeringen om förslag till sådana ändringar i upphovsrättslagen som angivits i motionen.

1981/82:2459 av Gunnel Jonäng (c)

I motionen hemställs att riksdagen beslutar att anta ett av motionären

upprättat förslag till lag om skatt på vissa kassetband som innebär att kassettskatt skall utgå för inspelade eller oinspelade videokassetband.

1981/82:2478 av Erik Wörnberg m. fl. (s)

I motionen hemställs att riksdagen

1. avslår de i proposition 1981/82:159 framlagda lagförslagen,
2. hos regeringen begär förslag till kassettskatt i enlighet med vad som anförts i motionen.

Motion väckt vid allmänna motionstiden

1981/82:1124 av Anders Björck (m)

I motionen hemställs — med hänvisning till motion 1122 — att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att särskild beskattning av de nya medierna ej skall förekomma.

Skrivelser

Med anledning av propositionen har skrivelser inkommit till utskottet från Audio visuella sällskapet (AVS) och Track Tape AB.

Utskottet

I propositionen föreslås en ny punktskatt på oinspelade ljudkassetband och videokassetband med 4 resp. 25 öre per spelminut. Skälen till att skatten föreslås utgå på endast oinspelade band utvecklas närmare i proposition 1981/82:111 om vissa filmfrågor m.m. och proposition 1981/82:128 om vissa musikfrågor m.m. Av dessa propositioner framgår att särskilt oinspelade ljudkassetband kommit att få en alltmer utbredd användning för privatkopiering av redan inspelade fonogram, vilket medfört negativa konsekvenser av olika slag för upphovsmän, fonogramproducenter, musiker och artister. Avsikten är alltså att konstruera en skatt som inte är till förfång för dessa kategorier.

För att motverka att skatteplikten kringgås genom att banden spelas in enbart i syfte att undgå skatten föreslås att även inspelade band skall beskattas om dessa med hänsyn till bandens utförande, inspelningens art eller andra särskilda omständigheter uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade band. Det betonas dock att bestämmelsen inte får innebära att en kvalitetsbedömning får göras av en inspelning.

Lagrådet har ifrågasatt om denna gränsdragning låter sig göra på ett någorlunda effektivt sätt. Om så inte är fallet blir det enligt lagrådet så lätt att kringgå lagstiftningen att fråga uppkommer om den är meningsfull. Riksskatteverket och generaltullstyrelsen har under hand avstyrkt att skatten införs och därvid strukit under svårigheterna att skilja på skattefria och skattepliktiga band.

I två av de tre motioner som väckts med anledning av propositionen – m-motionen 2458 och s-motionen 2478 – yrkas avslag på propositionen. Enligt m-motionen är fonogram och videogram särdeles olämpliga för punktbeskattning. M-motionärerna är dock inte främmande för ett avgiftssystem grundat på upphovsrättsliga principer men anser att frågan bör lösas genom förhandlingar mellan berörda parter och regleras inom upphovsrättslagens ramar.

S-motionärerna däremot ansluter sig till de allmänna motiven för en kassettskatt och menar att en sådan skatt bör införas. De betonar dock att de skattskyldigas redovisning av skattepliktig försäljning måste kunna tillfredsställande kontrolleras och anser därför att en skatt måste utformas på ett annat sätt än enligt förslaget. De avstyrker propositionen.

I motion 2459 av Gunnel Jonäng (c) yrkas att skatten skall utgå också på inspelade videokassettband. Däremot anser motionären att skatt på ljudkassettband inte bör införas nu utan utredas vidare.

Anders Björck (m) har i motion 1124, som väckts under den allmänna motionstiden, begärt ett riksdagsuttalande om att nya medier inte skall beskattas särskilt. Av motiveringen i motion 1122 framgår att motionären avser bl. a. skatt på kassettband.

Företrädare för kassettbandsbranschen har vid en uppvaktning inför skatteutskottet ställt sig avvisande till den föreslagna skattekonstruktionen. Bl. a. har anförts att den föreslagna skattenivån är så hög att det i många fall blir lönsamt att förse banden med billiga ljud- resp. bildinspelningar i stället för att betala skatten.

Utskottet vill för sin del anföra följande. Mot bakgrund av det nuvarande statsfinansiella läget finner utskottet det befogat att punktbeskatta kassettband, som får anses utgöra varor av lyxbetonad och umbärlig karaktär. Härtill kommer att kassettband som konsumeras här i landet i stor utsträckning utgör importerade varor, vilket gör att även handelsbalansskäl kan åberopas till förmån för en punktbeskattning på detta område. Utskottet ställer sig därför i princip positivt till att en skatt på kassettband införs och avstyrker således motionsyrkandena om avslag på propositionen och motion 1124.

Av redogörelsen för användningen av skattemedlen i regeringens skilda propositioner torde man bibringas uppfattningen att den nya skatten skall vara en s. k. specialdestinerad skatt i den meningen att anslagen till de verksamheter som man avser att finansiera med skatten inte skulle underställas sedvanlig budgetbehandling utan relateras direkt till skattens ekonomiska resultat.

Skatteutskottet vänder sig givetvis inte i och för sig mot att en ny skatt införs för att finansiera nya statliga utgifter. Utskottet vill dock erinra om att utskottet tidigare vid behandlingen av motioner om s. k. kassettagift uttalat sig mot specialdestination av de influtna medlen. Utskottet vidhåller denna ståndpunkt. Frågan om anslag till det musikkulturella området och filmområdet bör därför prövas i vanlig ordning.

Den föreslagna kassettskatten beräknas inbringa sammanlagt 135 milj. kr. för helt år. Detta får anses vara en jämförelsevis låg avkastning på en punktskatt och man bör därför kunna ställa särskilda krav på skattens kontrollerbarhet och lätthanterlighet. Mot den bakgrunden har utskottet ansett det lämpligt föreslå en något annorlunda utformning av skatten.

När det gäller ljudkassetband är utskottet införstått med att principiella invändningar av upphovsrättslig och kulturpolitisk natur kan resas mot att inspelade band beskattas på samma sätt som oinspelade. Med hänsyn till att ett band kan försees med billigt ljud för att bli skattefritt bör skatten sättas så lågt att ett sådant förfarande inte blir lönsamt. En lämplig nivå för att tillgodose detta syfte synes vara två öre per spelminut.

I fråga om videokassetband föreligger inte samma betänkligheter mot att utsträcka skatten till att omfatta även inspelade band. Skatteutskottet förordar en sådan utvidgning av tillämpningsområdet och att skattesatsen bestäms till 25 öre per minut. Härigenom torde kontrollmöjligheterna förbättras samtidigt som statsverket kompenseras för det bortfall av skatteintäkterna som följer av halveringen av ljudkassettskatten. Genom utskottets ställningstagande är motion 2459 i denna del tillgodosedd.

Vid denna konstruktion av skatten måste dock enligt utskottet särskilda åtgärder vidtas om inte 1982 års film- och videoavtal mellan staten och film- och videobranschen skall äventyras. Detta avtal, som redovisas i proposition 1981/82:111, är avsett att gälla fr.o.m. den 1 juli 1982 och stipulerar att en avgift skall betalas för videogram som spelats in med filmer. Avgiftsmedlen skall finansiera verksamhet vid stiftelsen Svenska Filminstitutet. Avgiften har satts till 40 kr. för en långfilmskassett och 24 kr. för en kortfilmskassett. Avgiften erläggs av den som bedriver yrkesmässig uthyrning av videogram direkt till kunder för enskilt bruk.

I en särskild bestämmelse i avtalet sägs att videobranschen får säga upp avtalet, om skatten på oinspelade band avskaffas eller en särskild kassettskatt eller liknande påлага läggs på inspelade videogram. För att avtalet skall bestå måste därför de videokassetter för vilka avgift erläggs undantas från kassettskatten.

Enligt vad utskottet erfarit kommer film- och videoavtalet att tillämpas på så sätt att alla grossister av betydelse förbinder sig att betala in videoavgiften till Svenska Filminstitutet. Om möjligheter skapas för dessa grossister att registrera sig som skattskyldiga kommer de sannolikt att försöka utnyttja denna möjlighet, eftersom de därigenom kan förvärva eller importera banden i obeskattat skick.

Utskottet har vidare erfarit att tillhandahållandet av videogram från grossist till detaljist i många fall sker genom uthyrning. Med hänsyn härtill bör bestämmelserna om skattskyldighetsinträde utformas så att även uthyrning utlöser skattskyldighet. Film- och videoavgiften skall enligt vad utskottet inhämtat betalas i samband med att videogrammet hyrs ut eller säljs till en detaljist.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att skattebefrielsen för band, för vilka även videoavgift enligt filmavtalet har betalats, konstrueras på så sätt att de skattskyldiga i sina deklarationer får göra avdrag för skatten som belöper på sådana band. Det kan emellertid tänkas att sådana som inte är skyldiga att avge deklaration – det torde röra sig om ett smärre antal direktimportörer som inte importerar i tillräckligt stor omfattning för att få registreras eller andra som handlar med redan beskattade band – betalar in videoavgiften till Svenska Filminstitutet. För att skatten skall vara konkurrensneutral måste dessa få kompensation för skatten som belastar ifrågasvarande band.

När det gäller ikraftträdandet har man från riksskatteverkets sida motsatt sig att lagen träder i kraft den 1 juli 1982, som föreslagits i propositionen. Med hänsyn till de av skatteutskottet föreslagna ändringarna torde riksskatteverket behöva ytterligare tid för att förbereda skatten. Då ikraftträdandet lämpligen bör ske vid ingången av en redovisningsperiod föreslår utskottet att tidpunkten bestäms till den 1 september 1982. När det gäller utformningen av de av utskottet förordade ändringarna i övrigt hänvisar utskottet till bifogade specialmotivering.

Med det nu föreslagna systemet utgår utskottet från att skatten skall kunna fungera och att film- och videoavtalet, såvitt ankommer på skatten, skall ha förutsättningar att bestå. Eftersom det är fråga om en helt ny skatt som det dessutom har varit nödvändigt att förse med vissa komplicerande element, såsom t. ex. skattskyldighetsinträdet vid uthyrning, avdragsmöjligheterna i samband med videoavgift och kompensationen, är utskottet medvetet om att följderna av skatten är svåra att förutse och överblicka. Det förtjänar dessutom framhållas att risken för kringgående genom inspelning av billigt ljud på ljudkassettband inte har eliminerats och att kontrollsvårigheterna härvidlag består även om sådana åtgärder inte väntas bli lönsamma med den av utskottet föreslagna skattesatsen.

Av nu anförda skäl är det viktigt att den nya skatten, som måste betraktas som ett provisorium, redan från början noggrant följs upp. Så snart tillräcklig erfarenhet vunnits av skatten bör den enligt utskottets mening bli föremål för en allsidig utvärdering. Därvid bör bl. a. skatteutfallet och kostnaderna för uppbörd, administration och kontroll m. m. belysas och även alternativa skatteformer på detta område bedömas.

Inkomsterna av skatten har som nämnts beräknats till 135 milj. kr. för helt år, dock endast 125 milj. kr. för budgetåret 1982/83. Med de nu vidtagna ändringarna av skatteförslaget och senareläggningen av ikraftträdandet är det givetvis vanskligt att göra några beräkningar av skatteinkomsterna. För budgetåret 1982/83 torde enligt utskottets bedömning skatteinkomsterna dock bli mindre än som förutsetts i propositionen.

Med de anförda tillstyrker skatteutskottet bifall till propositionen med här förordade ändringar och avstyrker motionerna 2459 och 2478 yrkande 2 i den mån de inte tillgodosetts genom utskottets förslag. Genom utskot-

tets ställningstagande saknas anledning att begära de i motion 2458 förordade ändringarna i upphovsrättslagen.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag på motionerna 1981/82:2458 och 1981/82:2478 yrkande 1 samt med anledning av proposition 1981/82:159 och motionerna 1981/82:2459 och 1981/82:2478 yrkande 2 antar de vid propositionen fogade förslagen till

a) lag om skatt på vissa kassettband med de ändringarna att 1–4, 7, 9–11 §§ och sex tillkommande paragrafer, 13–18 §§, samt ikraftträdandebestämmelsen erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 §

Skatt (kassettskatt) skall erläggas till staten enligt denna lag vid omsättning inom landet eller vid införsel till landet av oinspelade ljud- och videokassettband.

Skatt (kassettskatt) skall erläggas till staten enligt denna lag vid omsättning eller uthyrning inom landet eller vid införsel till landet av inspelade eller oinspelade videokassettband och oinspelade ljudkassettband.

2 §

Med ljudkassettband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som endast kan uppta ljud.

Med videokassettband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som kan användas för upptagning av bilder avsedda att återges genom en teknik som i något skede utnyttjar elektriska signaler.

Med videokassettband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som kan användas för upptagning av bilder avsedda att återges genom en teknik som i något skede utnyttjar elektriska signaler.

Med ljudkassettband avses ett magnetband som är inbyggt i en kassett och som endast kan uppta ljud.

Med oinspelade band jämställs inspelade band som med hänsyn till bandens eller kassetternas utförande, inspelningarnas art eller andra särskilda omständigheter uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade band.

Med oinspelade ljudkassettband jämställs inspelade ljudkassettband som med hänsyn till bandens eller kassetternas utförande, inspelningarnas art eller andra särskilda omständigheter uppenbarligen är avsedda att användas på samma sätt som oinspelade ljudkassettband.

3 §

Kassettskatt tas inte ut för sådana ljudkassettband eller videokassettband, vars speltid uppgår till högst trettio minuter.

Kassettskatt tas inte ut för sådana videokassettband eller ljudkassettband, vars speltid uppgår till högst trettio minuter.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

4 §

Kassettskatt tas ut för *ljudkassetband* med 4 öre per spelminut och för *videokassetband* med 25 öre per spelminut.

Kassettskatt tas ut för *videokassetband* med 25 öre per spelminut och för *ljudkassetband* med 2 öre per spelminut.

7 §

Skattskyldighet för den som är skattskyldig inträder när

1. skattepliktigt kassetband levereras till en köpare som inte är registrerad,

2. uttag sker av skattepliktigt kassetband för annat ändamål än sådan inspelning eller kopiering av kassetband som sker yrkesmässigt.

3. den skattskyldige avregistreras, *om skattepliktiga kassetband då finns i lager.*

Skattskyldighet för den som är skattskyldig inträder när

1. skattepliktigt kassetband levereras till en köpare som inte är registrerad,

2. *skattepliktigt kassetband första gången hyrs ut,*

3. uttag sker av skattepliktigt kassetband för annat ändamål än sådan inspelning eller kopiering av kassetband som sker yrkesmässigt,

4. den skattskyldige avregistreras.

9 §

Riksskatteverket får efter ansökan av den som avser att *införa skattepliktiga kassetband till landet för yrkesmässig återförsäljning i mer än ringa omfattning* registrera denna som skattskyldig. *Detsamma gäller den som avser att yrkesmässigt göra inspelningar eller kopieringar på kassetband.*

Riksskatteverket *skall* efter ansökan av den som avser att yrkesmässigt göra inspelningar eller kopieringar på *ljudkassetband* registrera denna som skattskyldig.

Riksskatteverket får efter ansökan registrera som skattskyldig även den som avser att yrkesmässigt i mer än ringa omfattning göra inspelningar eller kopieringar på videokassetband. Detsamma gäller den som avser att införa skattepliktiga video- eller ljudkassetband till landet för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning i mer än ringa omfattning.

10 §

Skattskyldig skall lämna deklaration till riksskatteverket för varje *kalendermånad* (redovisningsperiod).

Skattskyldig skall lämna deklaration till riksskatteverket för varje *period om två kalendermånader räknat från kalenderårets början* (redovisningsperiod).

Riksskatteverket får, när särskilda skäl föreligger, medge att deklaration lämnas för helt kalenderår.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

11 §

I deklarationen skall skatt redovisas för de band för vilka skattskyldighet har inträtt under perioden. Avdrag får göras för skatt på sådana band

1. som har förts ut ur landet eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att användas där,

2. för vilka skattskyldighet tidigare har inträtt,

3. som har återtagits i samband med återgång av köp,

4. som har sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs till bristande betalning från köparen.

I deklarationen skall skatt redovisas för de band för vilka skattskyldighet har inträtt under perioden. Avdrag får göras för skatt på sådana band

1. som har förts ut ur landet eller förts till svensk frihamn för annat ändamål än att användas där,

2. för vilka skattskyldighet tidigare *enligt denna lag* har inträtt,

3. som har återtagits i samband med återgång av köp,

4. som har sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänförs till bristande betalning från köparen,

5. *för vilka sådan avgift som avses i ett den 2 mars 1982 träffat avtal mellan staten samt Sveriges Biografägareförbund, Folkets Husföreningarnas Riksorganisation, Föreningen Våra Gårdar, Sveriges Filmuthyrareförening u.p.a., Föreningen Sveriges Filmproducenter och föreningen IFPI-VIDEO har erlagts till stiftelsen Svenska Filminstitutet.*

I deklarationen skall även uppges det antal skattepliktiga ljudkassettband, med angivande av deras speltid, som den skattskyldige har använt för sådan inspelning eller kopiering som sker yrkesmässigt.

13 §

Den som har erlagt avgift enligt det avtal som avses i 11 § första stycket 5 för ett videokassettband utan att vara skattskyldig enligt 6 § för bandet är berättigad till kompensation med ett belopp som motsvarar den kassettskatt som har erlagts för bandet.

14 §

Riksskatteverket prövar frågor om kompensation enligt denna lag.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

15 §

Ansökan om kompensation skall göras skriftligen. Ansökningen skall omfatta en period om två kalendermånader räknat från kalenderårets början och ges in efter periodens utgång, dock senast ett år från denna tidpunkt.

Kompensation utgår inte för skattebelopp som understiger 500 kronor för en period.

16 §

Har kompensation för kassettskatt utbetalats med ett för högt belopp på grund av oriktig uppgift, som sökanden har lämnat, eller på grund av felräkning, misskrivning eller annat uppenbart förbiseende, är mottagaren skyldig att till statsverket återbetala vad han på detta sätt oriktigt har erhållit. En åtgärd för uttagande av oriktigt erhållet kompensationsbelopp får inte vidtas senare än 5 år efter utgången av det kalenderår under vilket beloppet har erhållits.

17 §

Den som i ett ansökningsärende uppsåtligen eller av grov oaksamhet lämnar en uppgift som är ägnad att för den sökande eller den som den sökande företräder leda till för hög kompensation för kassettskatt döms till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

18 §

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, riksskatteverket meddelar närmare föreskrifter om kompensation enligt denna lag.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1982.

b) lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1982.

c) lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m. med den ändringen att ikraftträdandebestämmelsen erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1982.

Denna lag träder i kraft den 1 september 1982.

2. att riksdagen avslår motion 1981/82:1124.

Stockholm den 18 maj 1982

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m)*, Stig Josefson (c), Valter Kristenson (s), Wilhelm Gustafsson (fp), Rune Carlstein (s), Olle Westberg i Hofors (s)*, Tage Sundkvist (c), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Olle Grahn (fp), Egon Jacobsson (s), Bo Södersten (s) och Arne Svensson (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av Knut Wachtmeister, Bo Lundgren och Arne Svensson (alla m) som

dels anför

Statsmakterna bör enligt vår mening inta en restriktiv hållning när det gäller att införa nya skatter. Redan nu finns ett stort antal punktskatter. Om ytterligare sådana skatter införs leder det till ökade påfrestningar på skatteadministrationen. Nya kategorier av skattskyldiga, med besvär i fråga om bokföring och redovisning, uppstår.

Det ursprungliga förslaget till kassettskatt från regeringen var illa genomtänkt och allför dåligt förberett innan det förelades riksdagen. Den skatt på vissa kassetband som nu förordas av utskottsmajoriteten har, bortsett från de principiella betänkligheterna, också stora brister. Det föreliggande förslaget har inte remissbehandlats. Synpunkter från lagrådet har inte inhämtats.

Den föreslagna kassettskatten kommer att medföra en stark prisökning på i synnerhet videokassetband. Även för ljudkassetband torde prishöjningen bli kännbar. Såväl inspelade som oinspelade videokassetter beläggs med en skatt på 25 öre per spelminut. Ett videokassetband på 180 spelminuter kostar i dag ca 100 kr för konsumenten. Skatten för en sådan kassett kommer att uppgå till 45 kr, till vilket skall läggas mervärdesskatt på ca 10 kr. Prisökningen för konsumenten blir således ca 55–60 %.

Detta kan förväntas leda till ett minskat intresse för egen inspelning och ett ökat intresse för att hyra redan inspelade kassetter. Då dessa inspelade kassetter erhåller restitution av kassettskatten om de omfattas av det s. k. filmavtalet blir sannolikt intäkterna av kassettskatten väsentligt lägre än beräknat.

Såväl riksskatteverket som generaltullstyrelsen har avstyrkt införande av en kassettskatt bl. a. på grund av befarade kontrollsvårigheter. Även i den modifierade form som utskottets majoritet föreslår blir dessa svårigheter betydande. Uppgiften för riksskatteverket att i efterhand kontrollera om en viss försäljning av ljudkassetband avsett inspelade eller oinspelade band blir det inte lättare att uppfylla vid ett genomförande av utskottsmajoritetens förslag. Även om en ljudinspelning bara för att undgå skatt knappast lönar sig vid en skattesats av 2 öre per spelminut, kvarstår problemet att kontrollera den som felaktigt påstår att ett oinspelat parti ljudkassetband avsett inspelade band. Ett sådant påstående går knappast att motbevisa i efterhand. Även för tullmyndigheterna torde det bli svårt, för att inte säga omöjligt, att kontrollera huruvida ljudkassetband är inspelade eller oinspelade vid införsel till landet. Smuggling av kassetband kan bli en ny brottstyp att införliva med den svenska brottskatalogen.

Den föreslagna kassettskatten skall träda i kraft den 1 september 1982. Mycket talar för att vi kommer att under tiden fram till ikraftträdandet få se en kraftig uppbyggnad av lager av oinspelade ljud- och videokassetter hos såväl importörer som återförsäljare. Detta leder till att intäkterna av skatten för budgetåret 1982/83 kan beräknas bli särskilt låga. Den enda svenska tillverkaren av ljudkassetband drabbas också. Importörer kan, genom att fram till ikraftträdandet bygga upp sina lager av kassetband och därefter avstå från att ansöka om registrering tills lagret sålts ut, sälja icke beskattade kassetter under lång tid medan den svenska tillverkaren, för vilken registreringen är obligatorisk, redan från ikraftträdandetidpunkten måste ta ut skatt från sina kunder. Kassettskatten kommer alltså att innebära

sämre konkurrensförhållanden för svenska ljudkassettband. Detta är särskilt känsligt eftersom företaget i fråga är inne i ett uppbyggnadsskede.

För att förebygga de möjligheter till kringgående som fanns i det ursprungliga förslaget till kassettskatt ansåg sig utskottsmajoriteten tvungen att föreslå att skatt uttas också på inspelade videokassetter. För att inte komma i konflikt med det s. k. filmavtalet har det därför tillkommit invecklade avdrags- och kompensationsbestämmelser för videokassettband med inspelade filmer. Detta kommer att leda till att kassettskatten administrativt blir ännu krångligare än vad som ursprungligen avsetts i regeringens förslag.

Vad avser utvidgningen av beskattningsområdet till att även avse inspelade videoband bör också redovisas att föredragande departementschef i proposition 1981/82:159 säger: "En beskattning av inspelade band är från principiell synpunkt så tveksam att jag inte är beredd att nu föreslå en sådan utformning av skatten."

Det departementschefen ansåg principiellt mycket tveksamt föreslås nu införas av utskottsmajoriteten utan remissbehandling och lagrådsgranskning.

När det gäller konkurrensaspekten måste vidare beaktas att när det gäller videoutrustning och tillbehör pågår en intensiv utveckling f. n. Andra bildbärare än videoband förväntas inom kort introduceras – det gäller videoskivor i olika utföranden och datorbaserade system med digital lagring av TV-signaler. Detta kan medföra att ständiga omarbetningar av skatten blir nödvändiga för att upprätthålla konkurrensneutraliteten.

Kassettskatten föreslås utformas med ett belopp per spelminut. Detta förutsätter att såväl ljudkassettband som videokassettband spelas med en konstant hastighet. Redan nu utvecklas i USA videokassettspelare med flera hastigheter. Skattebelastningen per spelminut drabbar därmed olika beroende på användarens utrustning.

De undantag från beskattningen som föreslås vad avser yrkesmässig kopiering på videokassettband kan såvitt vi uppfattar det också leda till försök till kringgående.

Utskottsmajoriteten är uppenbarligen medveten om de många olika osäkerhetsfaktorer och brister som vidlåder den föreslagna kassettskatten eftersom man betonar skattens provisoriska karaktär och att en utvärdering snart måste ske. Man kan alltså inte utesluta att skatten inom kort kommer att avvecklas.

Skatteexperiment av detta slag får enligt vår mening inte företas. Kassettskatt bör således över huvud taget inte genomföras.

Som närmare utvecklats i den moderata motionen 1981/82:2458 bör frågan om ersättning till dem som åsamkas ekonomiskt avbräck genom privatkopiering på ljudband och videoband lösas efter förhandlingar mellan berörda parter. Detta bör möjliggöras genom en rättslig reglering i upphovsrättslagen.

Med det anförda avstyrker vi införandet av en skatt på kassettband både i den utformning som föreslagits i propositionen och i den modifierade form som nu förordats av utskottsmajoriteten. I stället bör enligt vår mening regeringen utarbeta en lösning av problemet med ersättning till upphovsmännen efter de riktlinjer som har framförts i motion 2458.

dels anser att utskottet under mom. 1 bort hemställa

1. att riksdagen med bifall till motionerna 1981/82:2458 och 1981/82:2478 yrkande 1 samt med avslag på proposition 1981/82:159 och motionerna 1981/82:2478 yrkande 2 och 1981/82:2459 som sin mening ger regeringen till känna vad reservanternas anförda.

Specialmotivering

I 1 § bör anges att skatteplikt föreligger för inspelade eller oinspelade videokassettband och oinspelade ljudkassettband. Vidare bör av 1 § framgå att skatt utgår även vid uthyrning av kassettband.

I 2–4 §§ bör vissa redaktionella ändringar göras. Skattesatsen, som anges i 4 § bör för ljudkassettband ändras till 2 öre per spelminut.

I 7 § bör under punkten 2 anges att skattskyldighet inträder när skattepliktigt kassettband första gången hyrs ut. De i propositionen föreslagna punkterna 2 och 3 bör flyttas ned och bilda 3 resp. 4 punkten. Vid utformningen av punkt 4 bör vidare beaktas att videokassettband för uthyrning kan komma att i rättsliga sammanhang betraktas som inventarietillgångar i rörelsen. Om en skattskyldig avregistreras bör dessa band likväl beskattas. Det är därför inte lämpligt att förutsätta att band skall finnas i lager för att skattskyldighet skall inträda vid avregistrering. Enligt skatteutskottets mening torde det vara tillräckligt att ange att skattskyldighet för den som är skattskyldig inträder när den skattskyldige avregistreras.

I 9 § behövs vissa omarbetningar. Den rätt till registrering som enligt propositionen bör införas för dem som avser att yrkesmässigt göra inspelningar och kopieringar på kassettband bör gälla i fråga om ljudkassettband. Det bör klart markeras att riksskatteverket inte får göra en diskretionär prövning av registreringen i dessa fall och att inget krav på viss omfattning av verksamheten föreligger. Utskottet förutsätter att registrering inte sker retroaktivt. Vidare bör anges att riksskatteverket får efter ansökan registrera den som skattskyldig som avser att införa skattepliktiga kassettband till landet för yrkesmässig återförsäljning eller uthyrning i mer än ringa omfattning.

Slutligen bör för att i minsta möjliga mån snedvrیدا konkurrensen på den redan etablerade videomarknaden en möjlighet öppnas till registrering även för dem som i mer än ringa omfattning avser att yrkesmässigt göra kopieringar eller inspelningar på videokassettband. Från riksskatteverkets sida har under hand till utskottet en sådan registreringsmöjlighet tillstyrkts. Enligt utskottet bör de riktlinjer som uttalas i propositionen angående antalsmässiga gränsvärden för registrering kunna tillämpas även i dessa fall.

I 10 § första stycket i propositionens lagförslag föreskrivs deklara-tionsplikt och anges redovisningsperiod. För att åvägabringa samordning med avgiftsbetalningarna till Svenska Filminstitutet bör redovisningsperioderna utsträckas till att omfatta två kalendermånader.

I 11 § 2 p. föreslår skatteutskottet ett förtydligande så att det framgår att, för att avdragsrätt skall föreligga, skattskyldighet för bandet tidigare har

inträtt enligt lagen. Härigenom kommer även sådana band för vilka skatt har erlagts till tullmyndighet att uttryckligen inbegripas. Den förut berörda avdragsrätten i fråga om band för vilka avgift har erlagts till Svenska Filminstitutet enligt film- och videoavtalet bör regleras i en femte punkt i denna paragraf.

I 11 § bör också föreskrivas en viss uppgiftsskyldighet rörande ianspråktaga skattepliktiga ljudkassettband för skattskyldig som har använt banden för yrkesmässiga inspelningar eller kopieringar.

Skatteutskottet föreslår slutligen att vissa ytterligare paragrafer förs in i lagen som reglerar rätt till kompensation för skatten för dem som utan att vara skattskyldiga erlägger videoavgift till Svenska Filminstitutet för ett beskattat band. En regel om att kompensation utgår i dessa fall bör tas in som en 13 §. I 14 § bör anges att riksskatteverket prövar frågor om kompensation. I 15 § bör ansökningsförfarandet anges. Vidare bör för att undvika småutbetalningar anges att kompensation inte utgår om beloppet understiger 500 kr. för en tvåmånadersperiod. I 16 § bör intas bestämmelser om återbetalningsskyldighet i vissa fall av oriktigt erhållen kompensation. Dessutom bör i 17 § vissa straffsanktioner införas för den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet utverkar kompensation på oriktiga grunder. Slutligen bör i 18 § anges att regeringen eller, efter regeringens bestämmande, riksskatteverket meddelar närmare föreskrifter om kompensation.

